

Emigrantologia...

(ciąg dalszy ze str. 2)

Wiele do wiedzy o emigrancie i zjawisku emigracji wnoszą badania nad trzecią falą emigracji rosyjskiej, niejednorodnej ideowo i politycznie. Jej historia pokazuje, że szok kulturowy wywoływały dwie przyczyny: pamięć przeszłości (intelekt, psychika i emocje uformowane w radzieckiej rzeczywistości) i obcość nowego środowiska. Ukształtowały się dwa podstawowe modele przezwyciężenia traumy. Pierwszy, znacznie rzadszy, to adaptacja do nowego środowiska i akceptacja jego systemu wartości – demokracji i liberalizmu (I. Brodski, J. Drużnikow). Drugi polegał na odrzuceniu systemu komunistycznego przy jednoczesnej nieakceptacji systemu zachodniego; ideał jest wówczas lokowany w przeszłości, w przedkomunistycznym etapie rozwoju Rosji (A. Sołżenicyn). W związku z tym ciekawe zagadnienie badań emigrantologicznych stanowi problem stosunku diaspory do metropolii (opuszczonego kraju), a także kwestia powrotów do ojczyzny.

Badania emigrantologiczne w slawistyce światowej stanowią ważną dziedzinę i gromadzą sporą grupę uczonych z różnych ośrodków. Polska emigrantologia ma niemały wkład do nauki w tej dziedzinie – badania nad emigracją rosyjską prowadzone są w kilku ośrodkach. Na szerszą skalę rozpoczęły się w Uniwersytecie Jagiellońskim. Od 1990 roku działa tam kierowany przeze mnie Zespół Badawczy Rosyjska Literatura Emigracyjna. W jego skład wchodziło: K. Duda, A. Drawicz, A. Dudek, H. Kowalska-Stus, L. Liburska, K. Pietrzycka-Bohosiewicz, A. Rażny. Jako pierwsza praca zbiorowa ukazał się tom *Emigracja i tamizdat. Szkice o współczesnej prozie rosyjskiej* (1993), którą bardzo po-

zytywnie zrecenzował G. Herling-Grudziński w piśmie „La Stampa”. użytym w tytule terminem tamizdat określa się publikację poza granicami ZSRR książek, których w wyniku cenzury politycznej nie dopuszczono do druku w wydawnictwach państwowych, przy czym owa migracja tekstów mogła się odbywać za zgodą autorów lub bez takiej zgody. W wydawanej pod moją redakcją serii „Literatura Rosyjska – Emigracja – Tamizdat – Samizdat” ukazały się trzy kolejne prace zbiorowe, a także monografie poświęcone znanym pisarzom emigracyjnym: A. Sołżenicynowi (L. Suchanek), G. Władimowowi (K. Pietrzycka-Bohosiewicz), A. Zinowiewowi (L. Suchanek), E. Limonowowi (L. Suchanek), J. Drużnikowowi (L. Suchanek), W. Maksimowowi (K. Duda), A. Amalrikowi (K. Duda). Wyszła książka A. Malskiej-Lustig *Ameryka oczami emigrantów rosyjskich trzeciej fali* i monografie pisarzy, którzy nie byli emigrantami, lecz ich dzieła krążyły w tamizdacie: W. Szalamowa (A. Rażny), L. Czukowskiej (L. Liburska).

O wadze badań nad emigracją świadczy też powołanie z mojej inicjatywy przy Komitecie Słowianoznawstwa PAN w 2008 roku Komisji Emigrantologii Słowian. Jej celem ma być monitorowanie i koordynowanie polskich slawistycznych badań emigrantologicznych, organizacja ogólnopolskich i międzynarodowych konferencji naukowych, publikacja zbiorowych prac emigrantologicznych oraz opracowanie bibliografii badań emigrantologicznych, polskich i światowych. Jej część, obejmująca publikacje polskich badaczy, już się ukazała.

LUCJAN SUCHANEK

Wydarzenia

Komisja Antropologiczna

W dniu 21 grudnia 2010 Rada PAU na wniosek prof. Krzysztofa Kaczanowskiego reaktywowała Komisję Antropologiczną, działającą w Akademii Umiejętności w latach 1873–1919. Komisja Antropologiczna wydawała „Zbiór Wiadomości do Antropologii Krajowej” (1877–1894) oraz „Materiały Antropologiczno-Archeologiczne Etnograficzne” (1896–1919). Reaktywowana Komisja Antropologiczna, zgodnie ze złożonym wnioskiem, skupia antropologów, archeologów, etnologów, antropologów kulturowych oraz badaczy kultury fizycznej. Taki skład Komisji zapewnia kontynuację jej historycznej działalności udokumentowanej przez wymienione wyżej wydawnictwa.

Działanie Komisji Antropologicznej będzie koncentrowało się na inspirowaniu, poszerzaniu i propagowaniu wiedzy z zakresu wyżej wymienionych dyscyplin naukowych, ze szczególnym uwzględnieniem badań interdyscyplinarnych.

25.02.2011, godz. 11.00, Mała Aula

Posiedzenie naukowe Wydziałów:
I Filologicznego i VI Twórczości Artystycznej

Prof. Paweł Taranczewski,
Uwagi o obrazie Wojciecha Weissa „Pożegnanie z Akademią”

28.02.2011, godz. 16.15, Mała Aula

Posiedzenie naukowe
Komisji Spraw Europejskich PAU

Prof. dr hab. Jerzy Hausner,
Polska a euro

01.03.2011, godz. 18.00, Mała Aula

Posiedzenie naukowe
Komisji Filologii Klasycznej PAU

Dr Aleksandra Klęczar,
Mit o Adonisie w poezji hellenistycznej

Zapraszamy na posiedzenia, które odbędą się w gmachu PAU przy ul. Sławkowskiej 17 w Krakowie